

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การผลิตรายการสารคดีทางโทรทัศน์ของรายการปล.รักเมืองไทย นำเสนอในรูปแบบสารคดีท้องถิ่นเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นเรื่องที่มีเนื้อหาที่เข้าใจค่อนข้างยากให้เป็นเรื่องที่น่าสนใจได้ง่ายขึ้นโดยนำเสนอในลักษณะสารคดีสั้น ละครนอกสถานที่และการสัมภาษณ์ ในการผลิตรายการผู้ผลิตรายการมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบในทุกขั้นตอนตั้งแต่การกำหนดเรื่อง การค้นคว้าหาข้อมูล การเขียนบท การติดต่อประสานงาน และต้องดูแลการทำงานในขั้นตอนการถ่ายทำ การตัดต่อ ผู้ผลิตรายการจึงต้องเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถและเข้าใจการทำงานในทุกขั้นตอนเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังต้องเป็นผู้ที่สามารถประสานความร่วมมือของทีมงานฝ่ายต่างๆด้วย ซึ่งในข้อนี้ผู้ผลิตรายการปล.รักเมืองไทยได้ทำหน้าที่ได้เป็นอย่างดี จะเห็นได้จากการที่รายการปล.รักเมืองไทยได้ดำเนินการผลิตรายการมาเป็นระยะเวลา 1 ปี 4 เดือน มีผู้ชมให้ความสนใจรายการดีในระดับหนึ่งและมีผู้สนับสนุนรายการจากหน่วยงานต่างๆให้การสนับสนุนอยู่ตลอดเวลาเป็นผลให้รายการสามารถดำเนินการผลิตรายการต่อไป

จากการที่ผู้ศึกษาได้มีโอกาสเข้าฝึกงานที่รายการปล.รักเมืองไทย ทำให้ได้รับประสบการณ์จากการทำงานในการผลิตรายการสารคดีทางโทรทัศน์อย่างมากและได้เห็นถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในขั้นตอนต่างๆดังนี้ด้วย

1. การเขียนบท เนื่องจากเนื้อหาส่วนใหญ่ของรายการปล.รักเมืองไทยเป็นสาระความรู้ ผู้เขียนบทจะต้องมีความชำนาญ มีกิตติคุณเฉพาะตัวในการเขียนและจะต้องมีความรักความสนใจอยากเขียนเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ถึงแม้ว่าผู้เขียนบทจะไม่เคยสนใจเนื้อหาสาระเหล่านี้มาก่อน แต่หากมีความสนใจก็จะเป็นแรงผลักดันที่ดีที่จะทำให้บทที่เขียนนำเสนอไปตามไปด้วย ผู้เขียนบทจะต้องระลึกรู้เสมอว่ากลุ่มเป้าหมายของรายการส่วนใหญ่เป็นประชาชนในต่างจังหวัด ผู้เขียนบทต้องเขียนเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและต้องเปิดเรื่องให้น่าสนใจตั้งแต่ต้น ผู้เขียนบทที่ไม่มีประสบการณ์ มักจะเขียนบทออกมาเป็นภาษาเขียนไม่ใช่ภาษาพูด และไม่รู้จักตัดทอนข้อมูลที่ไม่จำเป็นออกไปทำให้บทที่เขียนขึ้นมาเหมือนบทความทางวิชาการ ไม่น่าสนใจ

2. การติดต่อประสานงาน เป็นความผิดพลาดในการนัดหมายสถานที่ เวลา นักแสดง จากความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน ผู้ผลิตรายการจะต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นให้ได้ หรืออีกกรณีหนึ่ง คือ การถ่ายทำสารคดี ในเวลาที่ติดต่อไปเพื่อขอถ่ายทำเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานนั้นๆบอกว่าพร้อม เพราะต้องการที่จะประชาสัมพันธ์งานของตนเอง แต่พอไปถึงสถานที่จริงๆแล้วมันไม่มีอะไร

ที่น่าสนใจพอที่จะถ่ายทำได้ ผู้ผลิตรายการก็ต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้าตรงนี้ให้ได้ ถ้าเป็นเรื่องจะต้องใช้ออกอากาศ

3. ระยะเวลาในการทำงาน การทำงานร่วมกับผู้สนับสนุนรายการ การตามข้อมูลบางส่วนต้องผ่านหลายขั้นตอน บางที่ตัดต่อไปที่ฝ่ายนี้แต่ข้อมูลอยู่อีกฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายที่ตัดต่อไปไม่สามารถให้ข้อมูลได้ การทำงานที่ต้องประสานหลายฝ่ายค่อนข้างจะเสียเวลา ในกรณีเช่นนี้ บางครั้งผู้ผลิตรายการจะแก้ปัญหาโดยการรับหน้าที่ตัดต่อเองโดยตรง เพื่อให้ขั้นตอนการทำงานรวดเร็วขึ้น

4. ลักษณะห้องทำงานของผู้เขียนบทสารคดี ควรมีการแบ่งแยกให้เป็นสัดส่วนมากกว่านี้ ไม่มีเสียงรบกวนจากเพื่อนร่วมงาน โทรศัพท์ พิมพ์ดีด เพราะการเขียนสารคดีจะต้องใช้สมาธิในการเขียน มีบรรยากาศการทำงานที่สดชื่น มีการเก็บข้อมูลต่างอย่างเป็นระเบียบเพื่อความสะดวกในการค้นหา การทำงานในห้องที่คนอยู่รวมกันมากๆ จะไม่สามารถเขียนบทโทรทัศน์ที่สมบูรณ์ได้

5. การประสานงานระหว่างผู้เขียนบทกับทีมถ่ายทำ เนื่องจากผู้เขียนบทและดากล้องเป็นคนละคนกัน ในการประสานงานบางครั้งจะเกิดปัญหาของความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน ในกรณีเช่นนี้เป็นปัญหาที่พบบ่อย เพราะในขณะที่ถ่ายทำสารคดีของรายการปล.รักเมืองไทย ผู้ผลิตทำได้แต่เพียงบอกความต้องการของตนเองกับดากล้อง หลังจากนั้นแล้วก็เป็นหน้าที่ของดากล้องว่าจะบันทึกภาพออกมาในลักษณะไหน ซึ่งผู้ผลิตไม่สามารถเช็คภาพได้เลยในขณะที่ถ่ายทำ ทำให้เกิดปัญหาในการตัดต่อ เช่นภาพไม่พอบ้าง หรือไม่มีภาพที่ต้องการใช้ ควรแก้ไขโดยการให้ดากล้องได้ทำความเข้าใจกับบทอย่างละเอียดก่อนการถ่ายทำก็จะทำให้การบันทึกภาพทำได้สมบูรณ์ขึ้น

6. การถ่ายทำ มีปัญหาเรื่องการใช้กล้องตัวเดียวในการถ่ายทำ สภาพแสงและเสียงรบกวน

การใช้กล้องตัวเดียวในการถ่ายทำ พบปัญหาในรายการสัมภาษณ์และละคร จะเสียเวลามากในการถ่ายทำ และเมื่อนำภาพมาตัดต่อบางครั้งภาพที่ได้ให้อารมณ์ไม่ต่อเนื่องจะกระโดดจากช็อตหนึ่งไปอีกช็อตหนึ่ง เนื่องจากการถ่ายทำหลายครั้งทำให้ระยะภาพ มุมภาพแตกต่างกัน

สภาพแสง การถ่ายทำสารคดีส่วนใหญ่จะเป็นการถ่ายทำนอกสถานที่ จึงไม่สามารถควบคุมสภาพแสงได้ บางครั้งถ้าการถ่ายทำต้องดำเนินต่อเนื่องตั้งแต่ยังมีแสงสว่างจนกระทั่งแสงหมดภาพที่ได้จะมีความมืดความสว่างต่างกันอย่างเห็นได้ชัด เมื่อนำมาตัดต่อจะทำให้ภาพกระโดดได้

เสียงรบกวน เป็นปัญหามากในการถ่ายทำพิธีกร การถ่ายทำตามสวนสาธารณะจะมีเสียงรบกวนต่างๆที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น เสียงพูดคุย เสียงคนเดิน เสียงสุนัขเห่า เสียงเครื่องและแตรรถยนต์ และเสียงเครื่องบิน ซึ่งจะทำให้การถ่ายทำพิธีกรล่าช้ามาก ด้วยความจำเป็นที่รายการปล.รักเมืองไทยเป็นรายการสารคดีท้องถิ่น หากจะแก้ไขปัญหานี้ด้วยการเปิดพิธีกรในสถานที่ เช่น ห้องรับแขก จะดูเป็นการเป็นงานมากจนเกินไปไม่เหมาะกับรูปแบบรายการ จึงควรมีการหา

สถานที่ที่จะสามารถทำงานได้อย่างสะดวก หรืออาจมีการจำลองสถานที่ขึ้นมาเพื่อให้การทำงานรวดเร็วขึ้น และรายการมีคุณภาพมากขึ้นด้วย

7. ปัญหาของผู้ผลิตรายการในการควบคุมการถ่ายทำ ในกรณีที่ผู้ผลิตรายการต้องควบคุมการถ่ายทำเพียงคนเดียวจะเกิดความยุ่งยากในการทำงาน เนื่องจากผู้ผลิตรายการจะต้องทำหน้าที่ทั้งควบคุมการถ่ายทำของตากล้อง และยังต้องทำหน้าที่ประสานงานกับฝ่ายต่างๆด้วย เช่น ติดต่อหน่วยงานหรือสถานที่ ติดต่อบุคคลที่จะสัมภาษณ์ หาแง่มุมที่ต้องการนำเสนอและงานศิลปะอื่นๆ ทีมงานปล.รักเมืองไทยน่าจะมีบุคลากรมากกว่านี้ เพื่อมาช่วยกันทำงาน การให้ผู้ผลิตรายการเพียง 2 คนทำหน้าที่ทุกขั้นตอนการผลิตรายการ ซึ่งมีการถ่ายทำสารคดีในต่างจังหวัดด้วยดูจะเป็นงานที่หนักเกินไป

8. การตัดต่อลำดับภาพ ปัญหาที่มักเกิดขึ้น คือภาพที่ถ่ายทำมาไม่พอ หรือบางครั้งนึกว่าถ่ายแล้วแต่จริงๆ ไม่ได้ถ่ายมา ผู้ผลิตรายการจะต้องแก้ไขด้วยการเปลี่ยนแปลงบทหรือหาภาพที่สามารถใช้แทนกันได้มาใช้ในการตัดต่อ

ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตรายการปล.รักเมืองไทยที่ได้พบเห็นมามีเพียงเท่านี้ ต่อไปผู้ศึกษาขอแสดงความคิดเห็นต่อรายการปล.รักเมืองไทยดังนี้

1. รายการปล.รักเมืองไทยเป็นรายการสารคดีทางโทรทัศน์ที่ดี ทั้งในด้านเนื้อหาของรายการและรูปแบบการนำเสนอที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว กล่าวคือ การนำเสนอความรู้เรื่องสุขภาพและสิ่งแวดล้อมให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นและเรื่องที่มีสาระประโยชน์เพื่อเปิดโลกทัศน์ของผู้ชมให้กว้างขวางมากขึ้นและเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจด้วย

2. เวลาในการออกอากาศของรายการปล.รักเมืองไทย คือ 17.00-17.30น. เป็นเวลาที่ยังเร็วเกินไป ผู้ชมมีโอกาสชมได้น้อย ถ้าเปลี่ยนเวลาในการออกอากาศให้ช้ากว่านี้ซักหน่อย คือ ประมาณ 18.00-18.30น. น่าจะเป็นช่วงเวลาที่ผู้ชมมีโอกาสชมมากขึ้นกว่านี้ ซึ่งถ้าสามารถทำได้ก็จะ เป็นประโยชน์ทั้งต่อผู้ผลิตรายการและผู้ชมรายการ.